

Naast verbinder van partijen die zijn betrokken bij de medische zorg voor hoornvliespatiënten betrokken partijen, is Annemiek Rijnveld ook verbinder door in het tijdschrift Corneal Patients Association voor de niet medisch geschoolde lezers in begrijpelijke en heldere taal uitleg te geven over hoornvliesaandoeningen en de behandeling daarvan.

Collega's van Annemiek Rijnveld omschrijven haar als "één grote dosis positieve energie". Zij voelt zich sterk betrokken bij patiënten en hun leed.

Op grond van dit alles heeft de jury vastgesteld dat Annemiek Rijnveld een wezenlijke bijdrage heeft geleverd aan het verbinden van alle bij de zorg voor hoornvliespatiënten betrokken partijen, aan de zorg voor de hoornvliespatiënten zelf, aan het verbeteren van de kwaliteit van de zorg, en in het bijzonder aan het continueren van de zorg voor hoornvliespatiënten tijdens de coronacrisis als gevolg van de COVID-19 pandemie.

De Award

De Award is een kristallen kunstobject: de Flowerbowl van de Nederlandse industrieel ontwerpster Carina Riezebos en is vervaardigd in opdracht van de Hoornvlies Patiënten Vereniging door Royal Leerdam Crystal.

Slot

Het is daarom een grote eer en genoegen om de prof. dr. Hennie Völker-Dieben Award 2021 toe te kennen aan dr. Annemiek Rijnveld.

Breukelen, 9 oktober 2021

Dr. Cara Antoine
Voorzitter jury Hennie Völker-Dieben Award

Mr. H. Reumkens
Voorzitter Hoornvlies Patiënten Vereniging

JURYRAPPORT Hennie Völker-Dieben Award 2021

Inleiding

Op zaterdag 9 oktober 2021 is tijdens de Nationale Hoornvliesdag in Hotel Breukelen voor de tweede keer de Hennie Völker-Dieben Award uitgereikt.

Ter voorbereiding hierop zijn op initiatief van het bestuur van de Hoornvlies Patiënten Vereniging de leden van de jury op maandag 26 oktober 2020 voor nader overleg *online* bij elkaar gekomen. De overwegingen en het oordeel van de jury zijn vastgelegd in dit juryrapport.

Algemeen

De Hoornvlies Patiënten Vereniging is een vereniging van patiënten voor patiënten. De vereniging zorgt voor betrouwbare informatie en ze organiseert en faciliteert het delen van ervaringen. Deze werkzaamheden komen tot uitdrukking in het Cornea magazine, het individueel en regionaal lotgenotencontact, de Nationale Hoornvliesdag, de website van de vereniging en de Hoornvlieswijzer.nl. Daarnaast oefent de vereniging in brede zin haar invloed uit in het belang van de hoornvliespatiënten.

Hennie Völker-Dieben Award

De Hennie Völker-Dieben Award is op initiatief van het bestuur van de Hoornvlies Patiënten Vereniging in het leven geroepen. Het betreft een tweejaarlijkse onderscheiding, die dit jaar voor de tweede keer wordt uitgereikt. De Hoornvlies Patiënten Vereniging kent deze onderscheiding toe aan een persoon of organisatie die een bijzondere bijdrage levert aan het verbeteren van de kwaliteit van leven van hoornvliespatiënten.

Juryleden

De jury voor de Hennie Völker-Dieben Award 2021 is op initiatief van het bestuur van de Hoornvlies Patiënten Vereniging samengesteld, waarbij rekening is gehouden met diversiteit en een variëteit aan disciplines, bij voorkeur op de inhoud. Bovendien is binnen de jury een aantal relevante werkgebieden met elkaar verbonden: de patiënt, het oog, de arts en de wetenschap. Maar ook aanvullende en ondersteunende disciplines zijn belangrijk, zoals Oogheelkundig Fotografie Nederland, Visser Contactlenzen en Oculenti. Deze organisaties zijn gelieerd aan ziekenhuizen en hoornvliesklinieken en van wezenlijke invloed op het welbevinden van hoornvliespatiënten.

De jury voor de Hennie Völker-Dieben Award 2021 bestaat uit de navolgende vijf personen:

Voorzitter: Mevrouw dr. Cara Antoine, Managing Director Digital Transformation IG&H én zelf hoornvliespatiënt.

Lid: De heer dr. Antoon van den Bogaardt, hoofd Afdelingen Huid, Cornea en Hartklep bij ETB-BISLIFE.

Lid: De heer prof. dr. Rudy M.M.A. Nuijts, hoofd Hoornvlies Kliniek & medisch directeur Chirurgisch Dagcentrum en verbonden aan de afdeling Oogheelkunde van het Maastricht Universitair Medisch Centrum en aan het Zuyderland Medisch Centrum.

Lid: De heer Frank Smolders, als oogheelkundig fotograaf verbonden aan het Universitair Medisch Centrum Groningen.

Lid: Mevrouw dr. Esther-Simone Visser, algemeen/technisch directeur en optometrist bij Visser Contactlenzen.

Hennie Völker-Dieben

Vanaf 1970 heeft mevrouw prof. dr. Hennie J.M. Völker-Dieben zich gedurende een periode van 35 jaar ingezet voor de oogheelkunde of, zoals zij het zelf graag noemt “het mooiste vak van de wereld”. Zij is gepromoveerd op de immunologische aspecten van hoornvliestransplantaties. Zij toonde in haar onderzoek aan dat door weefseltypering van ontvanger en donor de resultaten van hoornvliestransplantaties onder bepaalde omstandigheden sterk verbeterden. Zij heeft duizenden hoornvliestransplantaties uitgevoerd. Haar werk en haar onderzoeken zijn baanbrekend geweest en hebben bijgedragen aan het verbeteren van hoornvliestransplantaties.

Tot haar pensionering in 2004 was Hennie Völker-Dieben hoofd van de afdeling Oogheelkunde van het VU medisch centrum, thans Amsterdam UMC, locatie VUmc. Zij heeft daarnaast ruime ervaring in bestuurlijke en toezichthoudende functies.

Als oogarts stond Hennie Völker-Dieben aan de wieg van de Hoornvlies Patiënten Vereniging. Met de oprichting van deze vereniging gaf zij een krachtige impuls aan de wisselwerking tussen patiënt, arts, wetenschap en medisch onderzoek. Zij noemt dat de vierhoeksverhouding. Verder is zij ervan overtuigd dat directe belangenbehartiging door patiënten zelf beter werkt en ook meer impact heeft bij de overheid.

Annemiek Rijneveld

Oogarts Annemiek Rijneveld (1957) heeft haar gehele loopbaan zich bezig gehouden met de ziekten en aandoeningen van het hoornvlies.

Gedurende haar studie geneeskunde in Brussel en in Leiden raakte zij in 1979, tijdens een stage in Ghana, geïnteresseerd in de oogheelkunde. Zij werd opgeleid tot oogarts in het Academisch Ziekenhuis Groningen, thans UMC Groningen. Gedurende de opleiding tot oogarts werd zij geïnspireerd door prof. dr. Jan Worst voor onderzoek en chirurgie van het hoornvlies.

Na vijf en een half jaar als oogarts op de hoornvliesafdeling in het Oogziekenhuis Rotterdam te hebben gewerkt, vestigde Annemiek Rijneveld zich in 1993 in het Westfriesgasthuis in Hoorn, waar zij een volwaardige hoornvliesafdeling opzette. Daarnaast werkte zij als refractiechirurg in het Medisch Centrum in Alkmaar. Vanaf 2003 was zij ook als medisch adviseur betrokken bij de Corneabank Amsterdam.

In 2010 promoveerde zij tot doctor op het proefschrift getiteld “*Donor tissue for corneal transplantation, Trust and Control*”.

Annemiek Rijneveld was in 2005 één van de initiatiefnemers tot het oprichten van de Hoornvlies Patiënten Vereniging. Zij vervulde bestuursfuncties in o.a. de Landelijke Vereniging van arts-assistenten in opleiding tot oogarts, de Werkgroep Refractiechirurgie en de Werkgroep Contactlenzen. Zij is lid van de landelijke Cornea-werkgroep van het Nederlands Oogheelkundig Gezelschap.

Haar verbinding tussen enerzijds het klinische werk als behandelend oogarts van patiënten en anderzijds haar werk op wetenschappelijk gebied, kwam de kwaliteit van de patiëntenzorg direct ten goede. Zij heeft hierdoor een belangrijke rol gespeeld bij het opstellen van kwaliteitscriteria van donorhoornvliezen.

Tijdens de COVID-19 pandemie ontstonden er tekorten aan donorhoornvliezen en was/is er sprake van afschaling van non-COVID zorg om COVID-patiënten te kunnen behandelen. Daardoor ontstonden oplopende wachtlijsten, ook bij de zorg voor hoornvliespatiënten. Annemiek Rijneveld heeft zich ingespannen om samen met alle betrokken partijen de verdeling van de schaarse donorhoornvliezen zo goed mogelijk te laten verlopen door o.a. het maken van een landelijk geldend systeem van prioriteitsbeoordeling (‘prioritering’).